

UDVARHELYI HIRADÓ

FÜGGETLEN TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 6 korona. — Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelen hetenként egyszer, vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Föltámadás.

Föltámadni annyi, mint ujjászületni. Egyenesen isteni gondolat, hogy amikor az anyag már-már legyőzi a lelket: az organizmusnak ez a halhatatlan élni akaró örök része a maga akaratával és erejével ujjászervezi és ujjaalkotja a romlásnak indult anyagot, a testet. Csodás, isteni misztérium ez, amelyet véges elménk meg nem ért, de amelybe örömmel nyugszik bele. De amit csodásnak és érthetetlennek találunk az egyesnél, természetesnek és elérhetőnek találjuk a magasabb szervezeteknél: a nemzetnél. Mert a nemzeteknek is van haláluk és lehet föltámadásuk, ujjászületésük is. A nemzeteknek is van testük, amely elpusztulhat, széttúzódhat, de a nemzeti halálból csak akkor támadhat ujjászületés, ha van nemzeti lélek, amely él, érez és akar.

A nemzet teste: az állami szervezet. Lelke pedig: az élni akarás. A közös célok tudata, az együvé tartozás érzete. A lélek szervezi, építi, gyarapítja a testet embernél, nemzetnél egyaránt. Egész működése oda irányul: megalkotni a kereteket, a formákat és megtölteni azokat egységesen, élő és érző tartalommal. Más formával a test nem bírhat, mint a milyen forma a lélekben él és megtestesülni kíván. Valamint az építész agyában is készen áll az emelendő épület terve, alakja beosztása: akként a lélek is magában hordja a szervezendő test alakját, nagyságát, tagozatait.

A test szervezésének munkája közben azonban a lélek akadályokra bukkanhat. Külső behatások, erőszak, áthághatatlan akadályok meggátolhatják a lélekben élő forma, teljes kifejlődését, deformálják a már megépített testet, sőt

egészen meg is semmisíthetik azt. Ilyenkor kezdődik a lélek munkájának magasztosabb, mert szenvedésekkel teljes része. A szenvedést az okozza, hogy a test elnyomoritott alakja nem felel meg annak a formának, amely a lélekben ideálként él. De ez okozza egyszersmind a lélek fokozottabb, intenzivebb munkáját is. A széthullott testet ujjáépíteni, a hiányos organizmust kiegészíteni, a nyilt, a vérző sebeket beheggeszteni, az elformátlanodott tagokat kiegyenesíteni: ez az a nehéz kinos, még is gyönyörteljes munka, amit a nemzeti léleknek az ujjászületés titokteljes procezzusa közben végeznie kell.

Ó hányszor kellett ezt a nehéz, gyötrelmes munkát elvégezni a magyar nemzet élő testének! A formát, mely benne élt, hamar megteremtette. Árpád nemzete egy pár század alatt megalkotta azt a politikai ideált, amely megfelelt a nemzet géniuszának: nemzeti és alkotmányos királyságot, amely a Duna és Tisza folyamrendszerében elterülve, a Kárpátoktól Adriáig terjedt. De ez a forma sokszor szenvedett megrázkódtatást, eltolódást, majdnem hogy összeomlást. Mohács, Szatmár és Világos mind egy-egy végzetes katasztrófaaként hatottak a nemzeti érdekekben élő ideál megtestesülésére: állami szervezetünkre. Bizonyosága ez annak, hogy az egyszer megteremtett államforma annyira lelkéből fakadt a nemzetnek, hogy inkább patakokban ontotta véréit és inkább viselte a leggyötrelmesebb szenvedéseket, mintsem hogy összezsugorodott, csonka nemzeti léttel tengesse tovább talán nyugalmasabb, de megalázóbb életét.

A múlt tehát azt tanítja, hogy volt a nemzetek számára föltámadás, ha az a nemzet élni akar és be akarja tölteni azt a hivatást, amelyre rendeltetett. A végleges halál majd

csak akkor következik be, ha egy nemzet nem érzi ezt a hivatást, nem bizik jövőjében, nem ismeri céljait, nem lelkesedik, nem számol az adott viszonyokkal; vagyis, ha elvesztette lelkét. Más szóval ideálok nélkül egy nemzet sem életképes. Ilyenkor valami küzdő katasztrófa végleg sirba dönti a nemzetet, mert nincs ami a széthullott részeket újra egyesítse; nincs ami a nemzet szétszórt tagjait új erőfeszítésre, önfeláldozásra, szenvedések elviselésére buzdítsa; az ilyen nemzet számára nincs más hátra, mint a lemondás.

Pedig az élni akarásnak ellentéte: a lemondás. Nem az egyéni, hanem a nemzeti lemondás. Az egyéni lemondásokból dicsőség és hatalom fakadhat a nemzetre; a nemzeti lemondás halált jelent. A sors nem azokat a nemzeteket ítélte halálra, amelyeknek tagjai véreznek, szenvednek és elpusztulnak, hanem azokat, amelyeknek tagjai kegyeket és hivatalokat hajhásznak és a köz rovására igyekeznek boldogulni. Mert ez azt jelenti, hogy a nemzet közös nagy céljai már nem képesek áthatni és kielégíteni az embereket, miért is azok hazafiak helyett kapaszkodókká válnak. Példá rá, hogy csak ezt emlitsük, Nero uralma. A kapaszkodók pedig tagjai lehetnek a nemzet testének, a melyen élőködnek, de nem tagjai, nem részesei a nemzet lelkének, amely nemes, nagy célokat követ és fiaitól önmegtagadást és hazafiságot követel.

Mindig vészes jelenség az, ha valamely nemzetben a kapaszkodók többségre és uralomra jutnak. Nemzetünk jövője egy időben azért volt borús, és ezért éled ez utóbbi években reményünk, mert a nemzet élni akaró lelke a kapaszkodásra és az egyéni érdekek kielégítésére

A sah és udvara.*

— Irta: **Mihalovits Béla.** —

Mikor Perzsiában való tartózkodásunk alkalmával mulnak a napok s kezdjük megszokni az unalmas sárfalakat és épületeket, mikor már megismerjük a teherani szükkörű társadalmat, mikor föltámadnak bennünk a ki nem elégíthető európai igények s mikor reménységünk sincs a menekülésre — önként támad bennünk a gondolat, hogy nem lehetne-e közelebből is meglátni a legérdekesebbet: a saht és az udvarát, azt az embert s annak a környezetét, ki korlátlan ura Perzsiának s kinek azt szabad tennie, amit csak akar vagy jónak lát, anélkül, hogy azért valakinek felelősséggel tartoznék, vagy hogy azért valaki kérdőre merné vonni. Arról az emberről van tehát szó, kit mindjárt Allah és a próféták után emlegetnek s ki előtt térdet-fejet köteles hajtani minden alattvaló e szavak kíséretében: „A te áldozatod akarok lenni“ (Beli kurbam sevvem), — arról az emberről, kinek hatalmáról, kincseiről és háreméről csodás dolgokat beszél minden európai s kiről főleg utazásai alkalmából a legképtelenebb s legvalótlanabb badarságokat terjesztik.

November 22-ikén este Wagner tábornok a következő tartalmu levelet küldötte hozzám: Ha látni akarja „Isten árnyékát“, „a világ középpontját“ stb. jöjjön holnap reggel 9 órakor a gyakorló tere. Fi-

*Mutatvány szerzőnek „Egy év Perzsiában“ című sajtó alatt levő művéből.

gyelmeztetem azonban, hogy kellő számu szolgálal kísértesse magát, nehogy áruhába öltözött merénylőnek tartsák s mint ilyent a sah kémei, vagy udvari rendőrei elfogják.

Természetes, hogy megörültem a levélnek, s alig vártam a másnap beköszöntését, melyen a saht, perzsa melléknevei szerint „Isten árnyékát“, „a királyok királyát“, „Allah paradicsomának biztos örökösét“ stb. stb. szemtől-szembe láthassam.

A kitűzött időre csakugyan meg is jelentem néhány követségi szolgálal a mondott s magas sárfalakkal körülvett tágas gyakorlótéren, hol protektorom egy erkélyre vezetett, mely a meghívott vendégek számára volt főantartva.

Mig a hadsereg színe-java, valami tízezer ember rendbe állt s elkészült, addig a kitűzött 9 órából fél 12 lett s ekkor egyszerre megszólalt a perzsa himnus, melynek hangjainál, nagy tömegtől kísérve s miniszterektől és tábornokoktól fogadva, a gyakorlótér bejáratához ért Ő felsége hintaja. Itt azonnal kiszállt a kocsi s készenlében tartott lovára ült. Mivel egész közönséges ruhában és jó távol volt, — kísérete miatt sem igen láthattuk, de amint elvégezte a szemlést s a mellettünk levő erkély előtt megállapodott, már akkor egész tisztán kivehettük arcvonásait is.

Az első benyomás, amit a sah így távolról tesz az emberre, igen jólesik. Érezzük, hogy komoly, higgadt, s oly emberrel van dolgunk, ki hatalmával egyáltalán nem él vissza s kinek egyszerű öltözete,

nyugodt, barátságos, amellet élénk tekintete — tiszteletet parancsol.

Különös kedve telt benne, mikor a tüzéséget élénk integetéseivel és nógatásaival annyira meghajította, hogy felerésznek is kettészakadt az ilyenekhez nem szokott Uchatius a, mikor aztán nagy örömet okoztak neki a hátsó kerékrészen maradottak integetései, kiabálásai, melyek a gondtalanul tovarohanó s 6—6 lótól vont előrésznek szóltak.

Egyébként a lovaglásra elég szép példát adott katonáinak ekkor is, mert a hosszadalmas gyakorlatok végéig ki sem szállt nyergéből.

Másodszor márczius 22-ikén láttuk viszont a Nap birodalmának fejét, mert ekkor fogadta az újví gratulációsokat.

Megelőzőleg testületenkiint gyülekeztünk a császári palota különböző szárnyain s miután végignéztünk az uralkodó *Kadzsar*-ház hercegeinek, a tartományok kormányzóinak s a minisztereknek felvételét — akik közül egy sem ment üres kézzel, mert mindegyik legalább is egy szépen fölkantharozott ajándék-lovat vezetett maga után — s mikor végre a diplomaták is elvégezték a hivatalos tisztelgést, ránk a frengi (európai) közönségre került a sor.

Egy szárnysegéd vezetése alatt mentünk át a sah lakosztályába, hol a palota előtt levő lámpakarókhöz támaszkodva állt, megint egyszerű, fekete ruhában Ő felsége, azzal a mély kifejezésű, szinte bús tekintettel, mely jellemző sajátja.

Ezuttal közvetlenül s egyenkint járultunk eléje, olyképpen, hogy kalaplevéve fejet hajtottunk 'előtte

alapított rendszert megdöntötte. Ujra láttuk dolgozni a szervező, teremtő lelket. Bizonyoságnak van ezzel arra, hogy a nemzeti lélek él és él benne a nemzeti lét tökéletes formája is, amely hovatovább erősödni fog.

Sok a bajunk, a nélkülözésünk, a nyomoruságunk, de nem vesztettük el hitünket, bizodalunkat, s ezek birtokában mindig remélhetjük még a három tengertől határolt nagy Magyarországot föltámadását.

Belföld.

A Szabadelvűpárt gyűlése. Az Udvarhelymegyei Szabadelvűpárt *Jung-Cseke* Lajos alelnök elnöklété mellett vasárnap este gyűlést tartott, melyen a párt tagjai igen számosan jelentek meg. *Damokos* alispán előadása nyomán a párt a másnapi, 6-iki, közgyűlés lényegesebb tárgyaiban, beható vita után, megállapodott. Gyűlés végével *Ugron* János indítványára, *Hollaki* Árpád, *Dr. Solymosy* Lajos, *Sperker* Ferencz, *Koncz* Árpád, *Hlatky* Miklós, *Sándor* Mózes, *Dr. Török* Albert hozzászólása után a párt kimondta, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnöknek bizalmat szavaz, s az ő irányában érzett ragaszkodását feliratilag hozza tudomására. Ezen egyhangú megállapodás után *Szell* Kálmán miniszterelnöknek a következő felirat lett elküldve:

Nagyméltóságú Miniszterelnök ur!
Kegyelmes Urunk!

Nagy, szinte mérhetetlenül jelentős, az egész magyar nemzet életébe kiható törekvés hozta össze Udvarhelyvármegye Szabadelvű pártját, hogy a kisebbség erőszakossága folytán előállt politikai helyzetet beható mérlegelés alá vegye.

Rezignációval konstataulta e nagy párt, mely Udvarhelyvármegye valamennyi tényezőjét tagjának nevezheti, hogy az ország társadalmában nincs meg az egység, sikerült a parlament kisebbségének, habár pillanatra is, diszharmoniait kelteni.

Kicsi e nemzet, sziget a népek tengerében, körülrostromolt sziget, amely csak úgy állhat fenn, s érheti meg dicőségben a második ezredévet, ha sziklaszilárdan összetart.

Nagyméltóságod személyében, kinek multja kellő garancia arra, hogy a nemzeti kívánságok adott körülmények között megvalósuljanak, látja pártunk azt az egyedüli ténnyet, ki — a kormányzás szűk körű szétágazó gyepelét vasmarokkal tudja összetartani, s bámulatraméltó kintartással hajtja népet a civilizáció útján a boldogulhatás felé, kinek agyában ezreknek gondja van, ki gondolkozik népe javára, tervel és teremt, küzd és nem fárad, ki fajunknak fénylő csillaga, melynek fénye a magyar nép javára esik — a mai megzavart politikai egyensúlyból a helyes, az egyetlen kivezető utat megtalálja.

Pártunk törhetlen ragaszkodással viseltetik Nagyméltóságod személye, s a vezetése alatt álló magyar kormány, mint a helyzet szanalására egyedül hivatott tényező iránt, s éppen ezért egyhangú lelkesedéssel üdvözlí és bizalmáról biztosítja.

Az Udvarhelyvármegyei Szabadelvűpártnak 1903. évi április hó 5-én tartott üléséből.

s aztán egyenesen fölmentünk a híres tükörtermen át abba a tágas szobába, hol azok az ajándékok vannak kirakva, melyeket a sah és elődjei kaptak, főleg az európai államok képviselőitől. Itt aztán helyet is foglaltunk s az udvar felé eső ablakokon át egész kényelmesen szemlélhettük a szelám hátralevő részét. Érdekesebb volt azonban ennél a kirakott tárgyak megtekintése, mert az első pillanat meggyőzött bennünket arról, hogy itt rendszer és izlés nélkül van összehányva s az ajándékokkal összekeverve minden, amit néhai Naszreddin sah, a jelenleginek atyja és elődje, európai utazásai alkalmával összevásárolgatott. Így volt ott összetört fonográf, egész kocsiderék hozzávaló kaucsuk csövel, aztán soha föl nem nyitott s le nem porolt francia könyvek, megint távolabb egy asztalkán tintatartó, hozzávaló két gyertyával, azután Yost-féle írógép, elektromos ivlámpához való üvegek, földgömb, fejedelmek arcképe, diványpárnák, a falakon ládákból félig kibontott olajfestmények, köztük egy-egy nagyobb fénynyomatu utcai plakát, azután szelenczés barometer stb. stb., szóval oly dolgok, melyek működésük közben Európában méltán csodálkozásra készítetik a keleti embert s beugratják a megvásárlásba, de amelyek-kezeléséhez ott senki sem ért.

Hogy Muzaffer-eddin sah tavalói európai utjának előzményeiről is szóljunk, meg kell említenünk, hogy ezt csak január havában ütötték véglegesen nyélbe.

Tudni kell ugyanis, hogy 1896. május 1. óta, mikor a sah atyját Teheránban agyonlőtték — Muzaffer-eddin sok nyugtalanságon ment keresztül. Eszerint ez a körülmény s nem az állítólagos 800 feleség eltartásával járó gond tette idegbeteggé. Különösen nagyvezére volt rajta, hogy Európában keressen szórakozást és enyhülést.

A székelyföldi arányosítások beszüntetése. A székelyföldi arányosítások ügyében megint egy lépéssel előbbre haladtunk, még pedig olyan lépéssel, amely után az arányosítások teljes beszüntetése, illetve a megkezdett és felebezés alatt álló ügyek megsemmisítése egészen biztosra vehető. A kir. Curia, ugyanis a kir. táblának, *Dr. Valentsik* Ferencz ügyvéd felebezésére, az oroszhegyi erdőterületek arányosítását megszüntető végzését, márczius hó 10-én tartott nyilvános ülésében, *Gyárfás* kir. curiai bíró előadása nyomán, indokai alapján teljes egészében jóváhagyta, s így ezzel preczedent alkotott a zetelaki arányosítási ügyben hozandó ítéletére is. A helyi kir. törvényszék még 1900. év február 8-ikán mondotta ki, hogy Oroszhegy község már egyszer arányosított erdőterületeiben az arányosítást tovább engedi folytatni, melynek költségeihez az egyes tulajdonosok birtokuk arányában kötelesek hozzájárulni. A község közösségben maradni óhajtó népe, az ítélet jógerőre emelkedése után jött tudatára — akárcsak Zetelakán — annak az igazságtalanságnak, amelybe egyesek érdekért jutott s mult év tavaszán aztán *Valentsik* ügyvéd közbejöttével, miután az ítélet kézbesítése körül szabálytalanságot észleltek, az arányosítást kimondó ítéletet megfelebeztek. E felebezést a helyi kir. törvényszék elvetette, amely ellen *Valentsik* a táblához felfolyamodással élt, s ime, a tábla nemcsak a folyamodásnak adott helyet, de az egész eljárást megsemmisítette, s kimondotta, hogy a már egyszer arányosított terület újra arányosításának helye nincs. A tábla ezen ítélete felebezés folytán a Curia elé került, s a Curia ezt teljes egészében helyben hagyta. Így tehát a zetelaki arányosítás ügyének kedvező elintézése, vagyis a táblának ezt megsemmisítő végzése, a Curia által egész bizonyosra megerősítést nyert. A meglehetősen gyors egymásutánban jövő birtokrendezések a székely népet ősi otthonának elhagyására készítette, s így elszakította földjétől, községétől, hazájától, amelyekhez pedig oly hosszú időn át szívós kintartással ragaszkodott. Ennek vetett véget az ez ügyben megindított akció, s ezt szentesítette most ítéletével a kir. Curia.

Az utazás idejének a kitűzése azonban nagyon lassan ment, de mihelyt Oroszország ismeretes jóakarásával és figyelmével megadta hozzá azt, amitől Montecuccoli a sikeres háborút első sorban tette függővé, — akkor egyszerre nagy mozgalom támadt Teheránban. A mollák azért mozogtak, mert félték az európai ut következményeitől, főleg attól, hogy a szükségképpen velejáró európai hatás kártékony befolyást gyakorol majd Mohamed siita híveire s ez által csorbitja az ő tekintélyüket; az iparosok azért mozogtak, mert elég dolgot kapott mindegyik a nagy ut szükségleteinek előállítására. Végre a 200 ezernyi lakosságnak egy negyede, valami 50 ezer ember a saját czókmókja rendbeszedésével babrálgatott. Mert a perzsa nem engedi csak úgy hivatalos kísérettel utra kelni a saht; viszont ha csatlakozik is a környezethez, ezt ama reményben teszi, hogy a fókusz közelében való sütkézés sohasem lehet ártalmára a szegény embernek. Sőt ebben a biztos reményben odáig megy, hogy a hetekig tartó karaván utra nem is igen visz magával sem ruhát, sem élelmi szert, mert hiszen néha napján csak hullik le valami az ő számára is arról az asztalról, mely mellett folyton nagy kanállal esznek.

Nagycsütörtökön, ha jól tudom, épp április 12-én indult el Muzaffer-eddin Teheránból.

A kivonulást egy előkelő perzsa házának erkélyéről néztük végig s mondhatom, érdekesebb képet ennél nem igen láttam.

Már az meglepő és szokatlan volt, hogy az utczák pora simára volt söpörve s itt ott meg is volt öntözve. Ez már magában ünnepi hangulatot keltett bennünk.

Elkezdődött aztán az önként vállalkozott kísérek kivonulása. Ez majdnem teljes három órát vett igénybe s az egész csak megnagyobbított példány

A két éves katonai szolgálat. Mint egy könyvatos jelenti, a honvédelmi miniszteriumban most a két éves katonai szolgálat kérdésével foglalkoznak s a miniszter a dologra vonatkozó előtanulmányok és számítások megtételét elrendelte. A nyár folyamán előreláthatólag ez a reformeszmé fogja a honvédelmi kormányt leginkább foglalkoztatni, mivelhogy az új katonai igazságszolgáltatás tervezete már nemsokára minden illetékes fórum egyetértő helybenhagyásával teljesen elkészül. A két éves szolgálatra nézve a honvédelmi miniszter egy, a kérdés legapróbb részleteit is megfelelő és számadatokkal megvilágító jelentést készítet, amely az ősz ősülésszakban a törvényhozás elé kerül, de ezenkívül kidolgoztatja még lehetőleg a nyár folyamán magát a reformra vonatkozó törvénytervezetet és a megokolást is. Hogy melyiket terjeszti azután a törvényhozás elé, az a viszonyoktól függ.

„Almakerék.”

Budapest, április 7.

Sohase jártam azon a vidéken, mégis úgy érzem, mintha ott lettem volna azon az árverésen. Egy kis falucska a Küküllőmentén; 1300 lakosa részben szász, részben oláh. Az ott lakók még a falu nevét is másként hívják, mint mi: Malmkrognak meg Melengkrognak ejtve ezt; nyelvük, lelkük, tradícióik, génuszuk, törekvéseik tőlünk merőben idegenek és a magyar államot és a magyar nemzetet pedig nem képviseli abban a faluban ma más, mint a trafikos czégérjén és (ha van) a csendőrorstábláján egy kopott magyar czimer; no meg néhány marék por és hamu és egy-két töredezett siremlék a falu feletti Kilie-dombon az Apaffyak ősi kriptájában.

Mert igen, itt 200 esztendő előtt még erős magyar élet volt, hiszen ez a falu volt a fészke az utolsó nemzeti fejedelem családjának, itt van eltemetve Erdély utolsó fejedelmének fia is: II. Apaffy Mihály és neje, Bethlen Katalin.

A falu multja tehát magyar, ellenben jövője: egyideig a szász és oláh faj harca, végeredményében pedig valószínűleg a szaporább oláhok teljes diadala; — magyar semmiesetre sem.

A magyar mult és az oláh jövő közt a logikai kapcsolatot a jelen képezi; az a jelen, amely érzéketlen a magyar faj legfontosabb életkérdései és jövődjének minden biztosítékai iránt! Hiszen csak egy kurta héttel ezelőtt is magyar nemzeti szempontból nem volt még olyan vigasztalan az állapot abban a faluban hiszen ott élt, ott birtokolt a magyarság egy képviselője: Ugron Gábor.

De én nem Ugron Gáborról, a politikai vezéről akarok írni, hanem Ugronról, a magyar közp-birtokosról, nem mint egyedről, hanem mint *tipusról*; akinek birtoka a nemzetiségek lakta faluban egyet-

volt Barabás ama képének, melyre Petőfi a „Szent Kleofás, milyen karaván” kezdetű versét készítette. Ki tevéhaton, ki számaron, ki lovon vagy öszvéren haladt gond és csomag nélkül előre, sőt volt olyan is, aki csak úgy gyalogosan csatlakozott a menethez.

Aztán következtek a sah jól megterhelt erős öszvérei s csak ezek után tűnt fel a perzsa katonaság, melynek elvonulása után jött hangos zeneszóval a kozáksá s utánuk három pompás, selyemmel kibélelt, 6 6 ló által húzott hintó, melyek utolsójában ült szomorúan a Nap országának ura. Körülötte lóháton mentek miniszterei s főbb emberei s ezzel a menet be is záródott.

Mikor az utolsó hintó erkélyünk elé ért, a sah megismerte Eperjesy követet s kihajolva kocsija ablakán, élénk kézlegyintéssel intett felénk szívélyes bucsut.

Az első nap a sah perzsa szokás szerint csak pár kilométernyi utat tett meg, mert azt tartják, hogy fokont kell beletörödni embernek-állatnak a fádalmakba s a karavánut nélkülözéseibe.

Később szintén nagyon mérsékelten haladtak előre, ugyannyira, hogy a Teherántól Tabrizig fekvő utra 37 napot szántak. Ugylátszik azonban, unták a folytonos kopárságot s jobban igyekeztek, mert tényleg valamivel kevesebb idő alatt értek oda.

Az első napokban már komoly akadály is támadt, amennyiben vagy háromezer teherhordó öszvér, hajtóikkal együtt megugrott s ezért vissza kellett küldeni Teheránba állatokért. Ez azonban igen nehéz feladat volt, mert az éplábu, sőt a sánta állatok is mind a kíséretben voltak már s oly kevés négy-lábu állat volt a városban, hogy részünkről is komolyan aggódtunk, miként fogunk a nyár beálltával kiköltözni a hegyek közé s miképp fogunk ősz elején hazautazni Európába?

len végvára volt a magyarságnak, akinek társadalmi és gazdasági súlya már a tradíció erejénél fogva is egyedül volt alkalmas arra, hogy a nemzetbontók törekvéseit ellensúlyozza. Beszélni akarok arról a középosztályról, amelynek ősei képezték a nemzetfentartó elemet ebben az országban századokon át, akik ha vért, éleket, vagyont, szabadságot, családi boldogságot kellett áldozni a hazáért, — elsőik voltak mindig a sorban.

Akarok beszélni arról a középbirtokosságról, amelynek apái 1848. önként mondtak le uri jogaikról, akik önzetlen fajszeretettel, saját jószántukból emelték fel magukhoz a parasztságot — míg Európa más államaiban véres forradalommal és guillotinnal kellett kivívni a népeknek emberi jogait. Beszélni akarok arról a magyar középosztályról, amely összekötő kapcsolatot képez a társadalom legalsó és legfelső rétegei között, amely közvetíti a vérkeringést a fej és a végtagok között, amely gyámolítója, tanácsadója, gazdasági és szellemi vezére a falusi népnek és a mely biztosítja a szociális békét a mai forrongó időkben.

Arról a középosztályról, amelynek multja, emlékei és hagyományai egyek az ezereztendős magyar állammal, melyet a nagy vagyon nem tesz kozmopolitává s mely az anyatejjel szívja magában annak a földnek szeretetét, amelyben apái nyugosznak. És beszélni akarok arról a középosztályról, amely ma a sir szélén áll, amelynek lába alól két generáció alatt kiszaladt a haza földje, amelyet tönkre tettek az előkészületlenül, a hebehurgyán megvalósított reformok és amelynek megmentése érdekében az utolsó 50 év alatt alig történt valami.

Azt írják a lapok, hogy Ugron Gábor almakeréki birtokát egy százsz pénzintézet vette meg árverésen százsz telepítési célokra. Tehát szét hasogatják a magyar birtokát kis részekre, és széthordják a magyarok Istenének elárult hatalmas oltárát és köveiből sok-sok új áldozó helyet raknak — idegen bálványok tiszteletére!

És ezzel az a föld megszűnt — magyar föld lenni.

És mint a földrengés morgása terjed ez a dobpergés széles e hazában; a magyar fajnak csatavészése Almakeréken nem az első és sajnos nem is az utolsó veszített csatánk; ez az árverés csak egy a sok közül; hiszen az utolsó 30 év alatt olyan gyors és oly mélyreható pusztulás söpört át a magyar nép legértékesebb osztályán, a középbirtokosságon, amely alapjaiban rázta meg nemzeti államunk épületét.

Vessünk egy pillantást hazánk demográfiai térképére, azonnal tisztába jövünk azzal a rettenetes veszedelemmel, amely bennünket fenyeget. A magyar faj az ország közepén egy csomóban él, körülötte

pedig 4–5, irántunk többé-kevésbé ellenséges nemzetiség, amelyeknek (és ez az igazi veszedelem) többszomszédjában a határon túl egy-egy velük rokon nép él több-kevesebb nemzeti önállóságban, és mindenekfelett féltelen vágyakozásban elnyelni hazánk velük szomszédos és rokon nemzetiségét.

Köröskörül ellenség, mindenfelől éhes szomszédok és minden szomszédnak titkos hívei barátai és rokonai bent a házban.

Ennyi veszedelem, csupa ellenség között egyedül, testvértelenül áll a magyar nép, pusztán saját magára és az isten kegyelmére bízva. „Segist magadon s az Isten is megsegít“, igen, de vajjon igyekeztünk-e eddig segíteni magunkon? Felismertük-e azon igazságot, hogy minden faji, nemzetiségi harcz első sorban nem a nyelvi, a kulturális, hanem a gazdasági téren dől el? Igyekeztünk-e gyarapítani a független magyar gazdasági egyedeket, fajunk gazdasági harczának közkatonaikat?

Általában volt-e öntudatos közigazgatási, volt-e nemzeti birtok-politikánk? Az a szomorú dobpergés, amely végzetszerűleg fel-felhangzik a magyar birtokosok udvarán, napról-napra azt visszhangozza az ország minden részéből e kérdésekre, hogy: nem.

Országunk idegen ajku vidékeit ugyanis az ezereztendős magyar szupremácia bevonta egy szép magyar zománczsal, egy hatalmas magyar felsőbb társadalmi réteggel: a magyar köznemességgel. Szervezete, gazdasági és politikai működése a történelem tanúsága szerint szinte tökéletes alkotása volt a magyar nemzet géniuszának. Nem volt zárt, cseh-szerű kaszt, mint a nyugateurópai államok nemessége; soraiba könnyen bejuthatott a köznépi sorából bárki, aki a harczmezőn a gazdasági vagy szellemi téren érdemes munkát végzett.

Ismert szociológiai igazság, hogy a társadalmi élet is öröklően mozgó, mint maga a természet, a felsőbb rétegek elkopnak, de helyükbe újabb életerős családok emelkednek ki a nemzeti erő ősforrásából, — a parasztságból. A magyar nemesség, — mint mondtam, — nem volt megkövült kaszt, nem vetett gátat a társadalmi élet ezen természetes procezzusának, de viszont hatalmas és egészséges szervezeténél fogva képes volt ezen procezzust mindig úgy irányítani, hogy az szucczesszív legyen s hogy azok a családok, amelyek tán idegen ajku alsóbb néprétegekből emelkedtek ki, kénytelenek legyenek asszimilálódni az uralkodó magyar felsőbb társadalmi rétegekhez, vagyis kénytelenek voltak akarva nem akarva megmagyarosodni.

Hogy a magyar nemesség ezen szervezeténél fogva tényleg mily óriási asszimiláló erővel bírt, legjobban bizonyítja Horvátország, ahol is a nemesség tulnyomó része mindig magyar érzelmű volt.

Végre egy gazdag géber (tüzimádó) segített a bajon, mert elő tudta teremteni a szükséges öszvéreket.

Megindult aztán a menet s ettől kezdve napokint történt sürgönyváltás a sah és a teheráni követéségek közt. A sah perzsa szokás szerint rendszeren a követek egészségi állapota felől tudakozódott, még akkor is, mikor már Európában volt. Akkor aztán akár nappal, akár éjjel volt, meg kellett azonnal adni a választ, hogy: Köszönöm a kitüntető figyelmet Felső, jól vagyok, amit egyuttal Felsőgednek is bátorkodik kívánni N. N.

Egyszer aztán olyanféle sürgöny jött a karavánról, hogy nagy baj van, nincs enni-inni való, mert a falvak lakossága hallván, hogy 50 ezer éhes-szomjas ember jön a nyakára, szokás szerint elmenekült a kifosztás elől.

Voltak olyanok is a közelebbi kisérletben, kik már ekkor megelégteltek a tréfát s egyenesen Enzeli kikötőbe mentek, honnan egy kis tengeri betegség árán, de tizedrészt annyi idő alatt értek a Kaukázusba.

Innen kezdve aztán ismeretes is már a sahnak minden lépése. Aki olvasta atyjának, Naszreddinnek, uti naplóját, az meggyőződhetik róla, hogy fia csaknem ugyanazon nyomokon járt Európában s csaknem oly viszonyok közé került, mint ő.

Bennünket nem kevésbé érdekelhet az is, hogy minő állapotok vannak Perzsiában s főképp Teheránban, mikor a sah kiteszi az országból a lábát?

Naszreddin európai utjai mindig belzavarokat vontak maguk után Perzsiában. Ilyenre most is elő voltunk készülve s csakugyan alig ért a sah a Kaukázusba, máris elégedetlenség és lázongás támadt Teheránban. Fő színtere ennek a bazár volt, ahonnan egész a legutóbbi hetekig naponként kaptunk oly híreket, melyek nekünk sem igen tetszettek, de

amelyekről Európában — úgy látszik — fogalommal sem bírtak. Néha oly zavargás volt, hogy 3–4 ember is halva maradt a színtéren.

Ezen helyi érdekű s kisebbnek mondható kollektivitásán kívül egyéb nem is volt, tehát nem következett be, amit legelőször vártunk, hogy a déli rész elégedetlenségbe tör ki, esetleg új saht kiállt ki magának.

*

Hátra van még, hogy a sah magánéletéről is elmondjak annyit, amennyit Teheránban tudnak róla.

Muzaffer-eddin, a török eredetű Kadzsar-ház tagja, mely ház 1794 óta ül Perzsa trónján. Ő az ötödik sah a családból. E szerint négy elődje elég szép ideig uralkodott, mert összesen 102 évig ült a trónon. Muzaffer-eddin, mint már érintet volt, 1896. május 1. óta padisah. Született Teheránban, a mi időszámításunk szerint 1853. március 25-én. E szerint most van 49-ik évében. Középtermetű, széles vállu, zömök ember. Csinos és borotvált arcán feltűnő nagy szemek, hajlott orra és kétfelől lelógó hosszú bajusza. Haja perzsa szokás és régi magyar divat szerint a nyakába ér s ott a fekete báránnyal sűveg alatt körül van vágva.

A perzsa szokásnál fogva 4 neje van, kik közül egy a tulajdonképeni fő feleség. Haremholgyeinek száma márciusban 41 volt, tehát félannyi, mint atyjának.

Van neki hat fia és tizenegy leánya. Legidősebb gyermeke leány. Ennek neve Fáesz Száltáne s most harmincz éves. Igaz, hogy a legelőkelőbb perzsák egyikének a neje, de ez a kor Perzsiában már a nagymamák kora.

1871-ben szintén leánya született. 1872. június 21-én látott napvilágot első fia, Mohamed Ali Mirza, a trónörökös, ki jelenleg állásánál fogva Azerbeid-

A régi magyar rendi intézmények rombadőlte után mai napig sem építettünk újakat, ne csodálkozzunk tehát azon, hogy a régi jogi és gazdasági támaszaitól megfosztott és újakat nem nyert magyar középosztály egy-két generáció alatt tönkre ment, tönkrejutását mindenestre sietette az is, hogy a Back-korszak szomorú politikai viszonyai között felnőtt generáció nevelése a német kultúra és iskolák iránti ellenszenvnél fogva hiányosabb is volt, de meg az is, hogy azon társadalmi, közigazgatási, közigazdasági és főleg nemzeti közterhek és funkciók, amelyeket a régi szervezetek támogatása mellett a középosztály „noblesse oblige“-ből könnyen elviselt és teljesített, még azután is pusztán az vállára nehezedtek, amikor már a régi támaszok nem voltak a lába alatt. Ne csodálkozzunk tehát azon, hogy ezen egyoldalú megterhelés következtében ezen osztály gazdasági egyensúlya felbillent s egyesek és családok, de az egész középosztály is anyagilag tönkrement.

Ép így nem szabad csodálkoznunk ily viszonyok között a magyar faj térvesztésén és a nemzetiségek rohamos erősbödésén sem.

A magyar középosztály a nemzetiségi vidékeken egyedüli képviselője volt a magyar nemzetnek, minden kuria egy-egy ék volt az idegen ajku parasztság között és egy-egy végvára a magyar nemzeti törekvéseknek; amint ez az a felsőbb magyar társadalmi réteg, ez a „magyar zománcz“ lepattogott, az idegen ajku alsó rétegek felszabadultak a magyar társadalmi és gazdasági szupremácia alól s a demokratikus intézmények kedvező hatása alatt nagy erővel megindult egy nemzetiségi intelligencia kialakulása. Ugy állunk, hogy gazdasági és társadalmi téren a nemzetiségi vidékeken sok helyütt már elvesztettük a csatát: az abszolút szervezetlenül álló és számbeileg kisebb magyarság képtelen megállani a versenyt azokkal az erővel szemben, amelyek az idegenajku néptömegekből előtörnek. Ha még tovább is összetett kézzel nézzük ezt a fejlődést, a különböző nemzetiségekben élő és merőben tőlünk idegen nemzeti gondolat szét fogja robbantani szent István koronáját és majd a magyar dicsőség, a magyar nép épp úgy a föld alá fog kerülni, mint ahogy például Almakeréken is ma már csak az Apaffyak sirboltja mutatja azt, hogy itt valamikor ur volt a magyar.

Egy öntudatos magyar faji gazdaságnak legelső és legsürgősebb kötelességét az kell hogy képezze, hogy a nemzetiségi vidékeken a magyarság végváraiból, a középbirtokos kuriákból megmentsen annyit, amennyi még megmenthető.

Első lépés erre egy új állami földtehermentesítés, amely kiváltaná a nemzetiségi pénzintézetek kezéből az eladósodott magyar középbirtokosokat; a

zán kormányzója. Ugyanezen évben egy leánya is született még.

Az ezután következő években így szaporodott a család:

- 1874. egy leány.
- 1875. egy leány.
- 1878. egy leány.
- 1880. két leány, egy fiu.
- 1881. egy fiu.
- 1883. egy leány, egy fiu.
- 1884. egy leány.
- 1892. egy leány.
- 1894. egy fiu.
- 1896. egy fiu.

Az utolsó fiu akkor született, mikor Muzaffer-eddin négy napos sah volt, tehát Naszreddin meggyilkolása után a negyedik napon. Ezért is kapta a kis fiu Naszreddin Mirza (N. herceg) nevet.

A sah fiai közül kettő európai műveltségű, értenek francziául s egy keveset németül. Egyikkel július havában csaknem naponként összjöttünk a vadászaton.

Tudvalevő, hogy a jelenlegi sah nem volt jogos trónörökös, mert hat testvére közt van egy nálánál három évvel idősebb, ki most egyik tartománynak igen erélyes kormányzója, de aki bizonyos udvari okok miatt kénytelen volt helyét öcscsének átengedni.

Érdekes alak a sah öcscei közül Nasz-el Mulk, kit többször lehetett látni a perzsa miniszterekkel együtt a mi követtségünkön is. Lefiataltabb öcsce Muzaffer-eddin-nek még csak tíz éves.

Ez a csekélység az, amit a sahról az igazságnak megfelelően el lehet mondani, a többi aztán a mi magánéletéből a világba szívárog, olyan, melynek valódiságáról s bizonyosságáról igen nehéz még a helyszínén is meggyőződni.

második lépés pedig nemzetiségi vidékeken közp-birtokosok hitbizományok alakítása, hogy így legalább is a keretei biztosítottassanak egy magyar társadalmi osztálynak, amely keretek aztán képesek legyenek magukba fogadni, megmagyarosítani és felszívni azon családokat, amelyek az idegen nemzetiségi alsó néprétegekből természetszerűleg folyton kiemelkednek.

Mind a két eszközt szankcionálták a múlt évben az ország különböző részein lefolyt gazdagylések, igazolják az ország minden részéből naponta előtörő panaszok és a magyar faj térvesztésén kesergő kétségbeesett hangok; és sürgeti az a dobszó, a mely az erdélyi és felvidéki közp-birtokosok udvarán szinte naponta felhangzik és a mely dobszó után jön a vert sereg — az exponált nemzetiségi pontokat, a tót és oláh falvakat elhagyja az egyetlen órség: a magyar középosztály és visszahúzódik a városi hivatalok — díjnoki asztalaihoz.

„Periculum in mora!” Akik az ország sorsát intézik, gondolják meg, hogy minden elmulasztott napon egy-egy újabb darab föld szalad ki a magyar faj lábai alul; ha végre-valahára nem ébredünk fel lethargikus álmunkból, azt fogja rólunk feljegyezni a történelem, hogy élt ezen az istenáldotta földön egy nép, amelynek ősei fegyverrel és vérrel szereztek meg a hazát, az unokák pedig — licitáczió vesztették el azt!

Dr. Baross János.

Irodalom.

Egy év Perzsiában. Irta Mihálovits Béla, főgymn. tanár, a perzsa tudományok és művészetek I. oszt. aranyrendjelének tulajdonosa. Mióta Vámbéry Ármín ezelőtt körülbelül 40 évvel keresztül utazott a „Nap birodalmán”, azaz Perzsián, s megismertette a művelt közönséggel utazási élményeit, valamint a „Keleti életképek”-ben más népekkel kapcsolatban, a perzsáknak főbb szokásait, azóta önálló magyar munka nem jelent meg erről a minden tekintetben érdekes keleti országról. Nem jelent meg pedig azért, mert ha azóta honfitársaink közül voltak is egyesek Perzsiában, ezek benyomásait és tapasztalataikat nem vetették papírra, mint más nemzetek fiai, különösen az angolok, francziák és németek, sőt az oroszok is megszokták tenni. Pedig a magyar ugy látszik kellően méltányolja az utleírásokat és a néprajzi vonatkozásokat, különben nem értenék meg, hogyan lát napvilágot évenként legalább 5—6, különösen Olaszországra vonatkozó utleírás? Mennyivel érdekesebb lehet tehát a megszokott népek közt olyannak is megismerni mindennapi életmódját, mely a misztikus homályba és titokzatosságba burkolt keleten él s melyről sokat szeretünk ugyan beszélni, de amelyet újságjaink tulzó és elfogadhatatlanul hangzó hírei után még is ferdén ismerünk. Épp az a körülmény, hogy új, önálló s a közönséget Perzsiára nézve őszintén felvilágosító, rövid és érdekes munka nincs irodalmunkban — indította lapunk kiadóhivatalát arra, hogy Mihálovits Béla *Egy év Perzsiában* czímmel megírt uti tanulmányait és a helyszínen közvetlenül szerzett tapasztalatait, közrebo-csássa. Szerző a közelmúltban teljes egy évet töltött Perzsiában a magyar-osztrák miniszter mellett, s mivel így az irányadó körök révén oly helyekre is bejutott, hová nem mindenkinek van megengedve, így közvetlen tapasztalatból, s egy másik munkájában, Vámbéry által is megdicsért „megfigyelési módon” ismerteti rendre: 40 napig tartó odautazását, azután a perzsák mindennemű szokásait, szertartásait, játékaikat, családi és társadalmi viszonyait, a sah udvarát, életmódját, családi körülményeit stb. végre Perzsia hegységei között másodmagával megtett vizsgálatait. — Abban az esetben, ha kellő számú előfizető jelentkezik, a munka mellé eredeti képeket is mellékel a kiadóhivatal. A könyv előfizetési ára 1 kor. 80 fillér lesz. Előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal, vagy bármely hazai könyvkereskedés.

Ujdonságok.

A föltámadás délutánján . . .

A föltámadás délutánján
Bolyongok cipruslombok árnyán
Uratlan sirkert halmái között,
Ki mára mind virágba öltözött.

A Nap lassudan pihenőre hajlik,
Falum felől az alleluja hallik,
Mint biztató, mint édes üzenet,
Csodát hirdető, csoda-ünnepet;

És egybeolvad a kifáradt ének
Neszével itt a nagy fölébredésnek,
A hazajött madár dalával,
Az illatos szellő szavával,
A fák-füveknek érverésével
A felkölt féryek zümmögésével
S együtt ringatják ősi bánatunk:
— Föltámadunk!

Közelbe hozzám gyalogut halad,
Kikopva jól a régiség alatt —
S e tiprott földet fölszakasztja
Parányi fümag kicsi sarja,
Kü ott elejtett kőbor ősi szellő,
Védett, takart havával téli felhő.
Tavalyi dudva hóna-alján
Hajtás ered, kicsinyke, halvány;
De él! — s megizmosul a napsugártul,
Él, — álmodik lombrul, szagos virágrul,
Magrul, ki biztosítsa fáját,
Ha egykor öt tán kiszakítják, —
Küzd, hisz szeret, mint emberek magunk . . .
— Föltámadunk!

. . . Mégis elfogja lelkemet a kétség,
Aggság borul szívemre, mely sötétség;
Inog reményem — (oh, ha ez kivész!) —
A mélységből nem hallik semmi nesz . . .
Fejem lehajtom a kiszökölt pástra:
Nincs, nincs a sirnak szive-dobbanása!
— Mozdulj te is! — a lelkem esdekel,
A sir nem indul, a sir nem felel . . .
Csak int a fejja ferde oszlopa:
Tövem, virágom nem fakad soha; —
Éledhet a fü; ép a töve néki,
Kikelhet a mag: — előczélja védi;
De örd meg a magot, hogyan szu a csontot,
Leshedd utána a csirát, a lombot;
Tekintsd a tüzre tett faágat,
A láng szíven elhervadt rózsaszálat, —
Csak elveszünk mind, csak elporladunk . . .
— Föltámadunk?

Mi lesz belőlem, majd ha eltemetnek?
Zöld színe tán az ujhódó füveknek?
Vad fának ága, hulladó gyümölcsse,
Kit a vihar csekély korában tör le?
S mivé lesz lelkem, majd ha kileheltem,
Talán illattá liliumkehelyben,
Honnan beszí a páros fülemüle?
Attól megárad ugy is telt szíve.
S dal lesz belőlem enyhe éjszakán?
Dal, ki beszűll az alvók ablakán?
A házban egy szerelmes pár lakik,
S az édes dal mikor meghallatik:
A férj fölérez, megöleli párját,
Csókolja keblét, teli, deli vállát,
Féldalomban viszont csókolja párja, —
Az én lelkem lesz szívük dobogása?
S emez öllekezésnek drága titka
Ha én leszek is, ez a szikra,
Ez a szívükbe hordott sejtetem,
Kiért a nő hálákat ad,
A férfi ágyacskát farag:
Szombatnap — este kiért összebujnak
Ugy, kéz a kézben összesugnak:
Közvetet már a csillagunk . . .
— Föltámadunk? —

Azért csak itt ül, itt a szívemen,
A kétkedés, az örök félelem. —
Ha most való voltomban elveszek,
Ha új életre kelvén más leszek,
Nem én — nem evvel a tudattal,
Nem én — nem ilyen indulattal,
Kar, kéz, — de nem az én karom, kezem,
Fül, szem, — de nem az én fülem, szemem,
Dalló ajak, de im ez ajakon
Más nota zendül, — nem az én dalom;
Szív, szív, — de nem az én szívem dobogja,
Lélek, — de nem az én gondom a gondja,
Talán kümb, szebb, jobb, dicsőbb, nagyobb,
Bőlebb, tudóbb, de: csak nem én vagyok,
Eszméje, czélja, büne-java: más —
Nekem halál az, nem föltámadás . . .
S ha mind így járunk, mind, kik itt vagyunk,
— Föltámadunk??

Föltámadunk!?! . . . bolyongjak száz alakban,
Földben, vizekben, öntudatlan,
Ujon lelkeknek legyen a paránya,
Más szív verése, más szem villanása,
Ezután keletkezendő Napnak a sugára,

Ki újfent milljó évekig ragyog, —
Kell: az legyen végül, ki most vagyok.
Kézem: legyen kéz — és az én kezem,
Az eszem és legyen: — az én eszem,
E szív a szívem, ez a láb a lábam,
Ezen, az ujon született világon.
Hogy ez a kéz szereteteit ölelje,
Bennem mi jó: jutalmát lelje,
A könnyeim gyönggyé kövüljenek,
Hitem, reményeim beteljenek;
Hogy a gazembert lássam porba zuzva,
Az igazat csereággal koszoruzva, —
Kell lenni, kell föltámadásnak,
A lelkemet feszítő vágynak,
Eszméknak, czélnak, várandós reménynek,
Mit érne ez, a hulló-szárnyu élet,
Kit akár el is oltathatunk? . . .
— Föltámadunk!

Móra István.

Husvét. A nagyhétnek szívet-lelket szomorúságba ejtő bus napjai után im eljött a husvét öröme. A bubánat után a békesség szent napja. Gondolatok kelnek életre e napon a szívben, gondolatok a szomorúságról és a békességről, a bűnről és a bűn kiengeszteléséről. Visszaszáll a lelkünk egy tavaszba . . . Abba, amelyik idestova két ezredéve hogy látta a Megváltó dicsőségét. A megváltás tavasza volt az . . . Kimondhatatlan vigasság szállta meg a természet lelkét és egokig ért a hozsánna. Azóta oda lett a béke és a boldogság; az emberek még akarják vetni az isten békéjét, szeretetét. A husvét szent békessége ha szívünkbe lopózik, rátalál ott testvére, a szabadság fesledő virágaira. És hagyjuk őket növekedni. Az isten békességét és a testvériség békességét. Talán majd idővel nagyra nőnek, s az lesz az igazi husvét, igazi föltámadás, a békesség és szeretet szívet-lelket öröme borító, szépséges ünnepe!

Áthelyezés. A kultuszminiszter Barabás Endre székelykereszturi áll. tanítóképző intézeti segédtanárt jelen minőségben a kolozsvári áll. tanítóképző intézethez hivatalból áthelyezte.

József főherceg üdvözlése. József királyi herceg csak az imént töltötte be életének 70-ik évét. Ez alkalomból Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága a 6-iki közgyűléséből Hollaki főispán indítványára, az uralkodóház eme közszeretében álló tagját feliratilag üdvözli. A felküldendő üdvözölő irat melyet Hollaki főispán, Damokos alispán és Gróf László főjegyző irnak alá, egész terjedelmében a következő:

Császár és királyi Fenség!

Törvényhatósági bizottságunk alulirt napon tartott közgyűlésében örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy Fenségedet születésének 70-ik évfordulója alkalmából hódolatteljesen üdvözölje.

Fenséges ur! Lelkünkben feljultak mindazon hálás érzelmek, melyekkel nemzetünk a nagy nevű Nádor iránt mindenkor el volt telve.

Fenségedben nemzetünk nemcsak a méltó utódot, hanem dicső elődje által vallott és követett érzelmeknek le-téteményesét is tiszteli.

Kétszeres tehát ami örömrünk s fokozott Fenséged maga személye iránt szeretetünk. Legmélyebb tisztelettel kérjük azért, hogy legjobb szerencsekívánatainkat kegyesen fogadni méltóztassék.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságnak Székelyudvarhelyt, 1903. április hó 6-ikán tartott I. rendes közgyűléséből.

A feliratot Fankovich Gyula főreáliskolai tanár fogja a már töle megszokott művészi izléssel meg-készíteni.

Utóajánlat az almakeréki birtokra.

Ugron Gábor ca. 3800 hold területű almakeréki birtoka, mint azt elsőnek megírtuk, a m. hó 27-ikén tartott árverésen idegen kézre jutott. A birtok két részletben került árverés alá. A kisebbik felét 25 ezer, a nagyobbik részt 195 ezer koronával vette meg a nagyszebeni általános takarékpénztár támogatásával az almakeréki takaré- és előleg-egylet, igen természetesen telepítési célokra. Reznációval irtuk meg, hogy e 450 ezer koronára becsült magyar birtok iránt a miniszteri biztos ur annyira sem érdeklődött, hogy oda bár megbizottat küldött volna. Így történt aztán, hogy a Pesti hazai takaré- mely első helyen 300 ezer koronáig volt érdekelve, követelése kikerülése után nyomban elállott, s az utánna következő Udvarhely-megyei takaré- melynek követelése 12 koroná-

ily nagy arányú vásárlásba, noha követeléseig veszte volt, nem mehetett bele, s az utolsó helyen levő Székelytakarékszövetkezet, melynek a követelése 3—400 ezer koronára rug, számításba sem jöhetett, — azt az almakeréki takarékszövetkezet megvehette. Mintegy azonban a birtok mint említettük, két részben, 25 és egy 195 ezer koronában, ment el, a Székelytakarékszövetkezet, mint örömmel értesülünk, a megyei takarékpénztárnak azon beleegyezésével, hogy az a pénze után járó 2—3 ezer korona kamatról lemond, a kisebbik, a 25 ezer koronás birtoktestre utóajánlatot nyújtott be, hogy ezáltal is a betevők érdeke annyira-mennyire megóvassék. Sajnos, ez a nagy birtoknak egy tizedét teszi ki, s így a többi kilencztized rész mégis idegen kézen marad.

Házasság. Zayzon János nagyenyedi tanár folyó hó 14-én tartja esküvőjét Gödri Olga kisasszonnyal Sepsiszentgyörgyön.

A miniszter és a Nőegylet. A helyi Jótékony Nőegylet, amint arról annak idején részletesen beszámoltunk, a helyi elemi iskolákba járó szegény gyermekek közül mintegy 44-et látott el többé-kevésbé ruházattal, mintegy 240 korona értékben. Az elnökség talán nagyobb jótékonytárgyat nem is gyakorolhatott, mint amikor a tehetősebbektől összekérgetett fillérekkel éppen a szegény gyermekeket látta el a szükséges ruhadarabokkal, akik a tél kegyetlen szigorának teljesen kivoltak szolgáltatva. A Nőegylet eme jótékonytárgyáról a megye tanfelügyelője a miniszterhez tett évi jelentésében is megemlékezett, amelyről Wlassics kultuszminiszter tudomást véve, Halász osztálytanácsos által a következő köszönő levelet intézte Damokosné elnöknőhöz:

Nagyságos Damokos Andorné urnőnek

Udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelője folyó évi febr. 26-án 503. sz. a. kelt jelentéséből örömmel értesültem, hogy Nagyságod vezetése alatt álló székelyudvarhelyi Jótékony Nőegylet az ottani szegénysorsu tanulók részére 239 kor. értékű ruházatot adományozott.

Kedves kötelességet teljesít, midőn Nagyságodnak és az emléke alatt álló egyesületnek a szegénysorsu tanulók érdekében tanúsított ezen nagylelkű áldozatközségért őszinte köszönetemet nyilvánítom.

Budapest, 1903. márczius 27.

Tamás Bálintot f. hó 4-én a kolozsvári F. József tud. egyetemen az államtud. tudorává avatták.

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága 6-ikán tartotta meg az évi I-ső rendes közgyűlését. A gyűlésen *Hollaki* főispán elnökölt, kit *Jung-Cseke* Lajos elnöklété alatt *Ugron* János, *Sperker* Ferencz, *Sándor* Mózes, *Lántzky* Sándor, *Szabó* Gergely biz. tagokból álló küldöttség hívott meg. Hollaki megnyitójában megemlékezett arról a eseményről, hogy József főherceg ez évben töltötte be életének 70-ik évét. Indítványára a közgyűlés a főherceget feliratilag fogja üdvözölni. Ugyancsak az elnök indítványára Gál János elhalt biz. tag emlékét jegyzőkönyvre veszik s özvegyéhez részvétíratot intéznek. Tárgysorozat rendén az újlak—zsákodi vicinális ut jókarban tartására a minisztertől segílyt kérni határozták. Az italmérési üzletekről alkotott szabályrendelet ügyében felírják a miniszterhez, hogy az abban megkivántató középületektől 100 méter távolságtól, tekintettel a város viszonyaira, tekintsen el. A belügyminiszter azon leirata, mely szerint az árvai pénzeknek földhitelezési záloglevelekben való elhelyezését megtagadja, élénk vitára szolgáltatott alkalmat, s végeredményben Dr. *Solyomossy* Lajos biz. tag módosított indítványára elhatározták, hogy 25 ezer koronát az Udvarhelyvármegyei takaréknál, 50 ezret a Zalogkölcson intézetnél, 55 ezret s az ezután befolyó összegeket a pesti Orsz. Közp. Hitelszövetkezethöz helyeznek el. *Damokos* alispán nagyszabású jelentését, amelyről már megemlékeztünk, a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette, s *Hollaki* főispán indítványára, tekintettel annak részletes, vármegyénket hűen visszatükröző, s így nagy munkát és figyelmet érdemlő voltára, az alispánnak jegyzőkönyvi elismerést szavaztak. A hivatalos előterjesztések rendén Gróf *László* főjegyzőnek a hivatalos lap szerkesztéséért 300 korona évi honoráriumot adtak. Választások rendén oklánd járási fősolgabírónak *Szabady* Tivadart, s az így megüresedett udvarhely járási solgabírói állásra *Bartha* Gábort választották meg. A központi választmányba Dr. *Mezei* Ödön, az állandó választmányban *Barabás* András és *Szabó* Gá-

bor, a közgy. bizottságba *Ugron* Zoltán lettek megválasztva. Az udvarhelyvármegyei közgy. tisztviselőknél a fizetésük javítása ügyében megtartott értekezletükön felvett jegyzőkönyvet pártolólárg terjesztik a miniszterhez. Egy új magyar iskolahajó céljaira 100 koronát megszavaztak. A kö- és agyagipari szakisk. felügyelő bizottságba *Sándor* Mózes és Gróf *László* főjegyzőt küldötték ki. Székelyudvarhely város képviselőtestületének az utcák világítása és tisztántartása ügyében hozott ama határozatát, hogy az a Tűzoltóegyletre bizassék, megsemmisítették, ellenben jóváhagyták az új városháza építése ügyében hozott ama képviselőtestületi határozatot, hogy az a díszterem nélkül építtessék fel. Győr városnak a párbaj megszüntetése tárgyában szóló átiratát pártolják, ugyszintén felírják a vasárnapi munkaszünet szigorítása érdekében. A tárgysorozat 142 pontból állott, melynek természetesen túlnyomó részét községi ügyek képezték, s így történt, hogy a közgyűlés már délután 4 órakor véget ért.

A székelység támogatása. Az erdélyben levő topliczai több ezer holdas erdőseget a lakosság elszegényedése folytán az a veszély fenyegette, hogy árverés útján az Albina kezére jut, mint már annyira erdélyi terület. *Daranyi* Ignác földmívelésügyi miniszter, hogy ennek a veszélynek elejét vegye s a topliczai népet megmentse a teljes elpusztulástól, az erdőseget terhelő tartozások kiegyenlítésére, valamint a birtokrendezési per tovább folytatására szükséges költségek fedezésére hatvan ezer koronás államkölcsönt utalványozott. A miniszter a szükséges intézkedéssel *Sándor* János kormánybiztos bizta meg.

Építünk Székelyudvarhelyen templomot. A közművelőltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárásága a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönetet mellet nyújtázza: Br. *Petrichevich* Horváth Kálmán 50 kor., A 264 sz. gyűjtő-iven *Sebesi* Ákos kir. közjegyző 6 kor., A dr. Gál Kelemen 115 sz. gyűjtő iven: dr. Gál Kelemen 3 kor., Pap Domokos, Pálfi Márton, Demeter Dezső, Holló Károly, Major Sándor, Gálfi Lőrincz, Nagy Gyula 2—2 kor. Balázs András, N. N. 1—1 kor. Unitárius theologusok 4 kor. Együtt 23 kor. A 110 sz. gyűjtő iven *Szentiványi* Gyula 10 kor. A 398 sz. gyűjtő iven *Zakariás* János 1 kor. A *Kozma* Domokos 414 sz. gyűjtő iven: *Barcsai* Károly, *Rösler* és *Gábor*, *Fernengel* Gyula, *Koncz* Ármin, *Biró* Sándorné 2—2 kor. *Kapczá* Tamás Anna és *Jula*, *Gyertyánffy* Gábor, *Csató* és *Kun* *Solyomossy* János, *Haab* és *Heitz*, *Márk* Albert, *Galter* János, ifj. *Galter* János, öz. *Veigel* *Ferencz*né, *Valentsik* József, *Barokczy* Albert, *Gáspár* József, *Pávelkáné*, *Tamás* Antal és *Jula* 1—1 kor., *Sámsón* Lajos, N. N. Szakáts I. 60—60 fill. *Sterba*, *Dezsi* Antal 50—50 fill., *Hodor* Károly, egy más. *Virág*, *Nagy* János, *Schlosser* V., *Sorger* *Ferencz*, *Szabó* György, *Szentes* Gábor, ifj. *Bodrogi* György. *Szabó* *Ferencz*, *Papp* Z. István 40—40 fill., N. N. 30 fill., N. N., N. N., *Valentsik* és *Güntner*, N. N. P. I., N. N., *Jakab* Lajos, *Benkő* Sándor, N. N., *Szamai* István, *Valináné*, N. N., *Koródi* István 20—20 fill. Együtt 34 kor. 10 fill. A 350 sz. gyűjtő iven *Sándor* Mózes kir. tanácsos és neje 200 kor. E közlemény összege 324 kor. 10 fill.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegye közgy. bizottsága 8-ikán tartotta folyó havi ülését, melyen a múlt havi darabok nyertek elintéztést. A gyűlésen *Hollaki* főispán elnökölt s a bizottsági tagok csaknem teljes számmal megjelentek. Elsőnek *Damokos* alispán tette meg jelentését. Alispáni iktatóra érkezett a tárgyalás alatt álló hó folyamán 1044 ügydarab, melyből 308 nem nyert elintéztést. A vármegyei pénzek és értékek szabályszerű vizsgálata megtörtént. — *Barabás* András árvaszéki elnök jelentéséből kitűnt, hogy az iktatóra érkezett 1589 drbból 589-et nem intéztek el. A hó végével gyámság alatt 11138, gondnokság alatt 854 egyén maradt. Tudomásul vette a bizottság Székelyudvarhely város és Udvarhelyvármegye árvaszékeinek I-ső negyedről szóló kimutatásait. — Dr. *Lengyel* József m. főorvos jelentése szerint a közegészségügy általában véve kedvező volt, a vörheny megyszerte megszűnt. A kórházban 227 beteg részesült ápolásban, kik közül a hó végével visszamaradt 66 férfi, 37 nő. — *Sziklay* Gyula tanfelügyelő jelentésében megemlékezett *Wlassics* miniszternek a Jótékony Nőegylet és a Népművelési egyesülethez, ezeknek kifejtett jótékony-ságukért, intézett köszönő leiratáról. A hó folyamán meglátogatott 6 iskolát 15 osztálytal. A tanfelügyelő jelentésével kapcsolatosan Gróf *László* Ádám kérdést intéz afelől, hogy vajon az ezelőtt 6—8 hónappal a benei iskolaszék németnyelvű jelentései következtében tett interpellációja nyomán mennyiben lett intézkedés téve. A tanfelügyelő, jöllehet arról már tett jelentést a miniszterhez, még intézkedés nem jött le. Ennek nyomán a bizottság ez ügyben feliratilag keresi meg a minisztert. — *Diemár* Károly kir. ügyész jelentéséből kitűnt, hogy a központi és a két járásbírósi fogházban 10 vizsgálati és 107 elítelt fogoly volt letartóztatva. — *Roediger* Gyula kir. pénzügyigazgató jelenté, hogy egyenes adóban a tárgyalás alatt álló hó folyamán 22613 k., hadmentességi díjban 313 k., bélyegdíj és jogilletékben 11313 k., fogyasztási és italadóban 50823 k., dohányjövédékben 31973 kor. folyt be. — *Leichtner* Gyula kir.

mérnök, h. hivatal-főnök jelentéséből kitűnt, hogy az állami, mint a törvényhatósági utak és azok tartozékai kifogástalan állapotban voltak, csupán a szentpál—daróczi ut 6—7 km. szakaszán merült fel a tavaszi árvizek folytán közlekedési akadály, mely orvosoltatott. A kavicszállítások folyamatban vannak. — *Zonda* állatorvos jelentéséből kitűnt, hogy az állategészségügy kedvező volt. — *Daniel* Lajos közzgazd. előadó jelentése szerint az időjárás kedvező volta következtében az őszi vetés jól telet, takarmány bőven van. A tavaszi munkák megkezdésével a szegény nép állapota javulni fog. Tárgysorozat rendén tárgyalás alá került a megyei jegyzői egyletnek ugy a jegyzők ellen, mint az adózó közönséggel szemben tanúsított zaklató eljárása folytán emelt panasza. Az ügyet a pénzügyigazgatósághoz áttették jelentéstétel végett. *Szakáts* Zoltán polgármesternek a megye alispánja által elrendelt fegyelmi vizsgálat ellen beadott felelőzését, szavazattöbbséggel elutasították. Tárgysorozat kivül tárgyalás alá került a pénzügyigazgatónak és alispánnak az adóhivatali helyiségekre vonatkozó jelentése, melyről másik helyen emlékezünk meg.

A borhamisítás ellenszerei. Csak az imént tettük szóvá e helyen, hogy városunkban igen megsaporodtak a pancsolt borok, a mi természetes következménye annak, hogy a borellenőrző bizottság rég nem adott életjelt magáról. Mint értesülünk, a földmívelésügyi miniszter — ha már más mód nem használ a borhamisítás ellen — törvényjavaslatot fog benyújtani, mely szentesítése után a további borpancsolási visszaéléseket meggátolni lesz hivatva. Föltevé, hogy az új törvényjavaslat a társadalom közreműködésére nem szorul, hanem a nélkül is hatásosnak ígérkezik, készséges örömmel fogjuk üdvözölni azt. Mert hát a hamis bor létezését feljelenteni a hatóságnál józan ésszel bíró adófizető polgártól még akkor sem lehet megkívánni, ha a feljelentés a gentelmanike tempójával tökéletesen összegyűzethetőnek találná is. Ugyan kinek lenne kedve magát 5—6-szor a rendőrségre cztáltatni, hogy aztán 1—2 évi tortura után ott legyen, honnan elindult. Szóval a szigorú ellenőrzést így is, úgy is az egyes borellenőrző bizottságok fogják gyakorolni, ha ugyan gyakorolják. És éppen itt a bökkenő. Ezek a bizottságok már évek óta megalakultak, s noha működésüknek itt mi nálunk jeles alkalom kínálkozik, egyáltalán nem adnak életjelt magukról. Kíváncs volna tehát azért, hogy e bizottság, bár milyen nehézkes is szervezete, a törvény módosításáig is akcióba lépjen, hogy a pancsolt borárulókat eszükre téritsék, mert az végtére sem járja, hogy a bu, vagy más egyéb okból mulatók, jó pénzükért betegséget szerezzenek.

A katonai javaslatok ellen. Székelyudvarhely város ellenzéki polgársága 5-én, vasárnap délután a Deák-téren, a katonai javaslatok ellen népgyűlést tartott. Nem a rendezőségen mult, hogy a népgyűlés nem öltött olyan arányokat, ahogyan azt előre gondolták, hanem igenis azon az egy pár függetlenségi képviselőn, akik megjelenésüket kilátásba helyezték, s a kiknek fogadására zeneszóval, zászlóval vonultak ki a vasúthoz, s akik arra sem méltatták pártjuk lelkes hiveit, hogy elmaradásukat sürgönyileg tudassák. A gyűlés persze így is meg lett tartva, hanem a lelkesedés az már jóval alább hagyott, a mi könnyen is érthető volt. A gyűlést *Kassay* Ákos b. elnök nyitotta meg, mely után Dr. *Gyarmathy* Dezső fejtegette a katonai javaslatoknak káros voltát, végül pedig Dr. *Pál* Ernő ügyvéd egy feliratot olvasott fel, melyet a gyűlés elfogadott. Az elfogadott felirat a következő:

Mélyen tisztelt Képviselőház! Az ország délkeleti széléről a magyarság legszélső, de egy szersmind legmegbízhatóbb őrszemei emelik föl panaszos szavukat a népképviselőkhöz! Nem kértünk eddig, bár lett volna okunk, nem zúgolódunk, bár sorsunk mindig mostoha volt s a tengernyi baj és nyomoruság áradatában sokszor bizony majd hogy el nem merültünk. Nem zúgolódunk mostoha sorsunk ellen, mert hittünk a magyar nemzetre mosolygó szebb jövőben, biztunk a nemzet vezetőinek a nemzeti jogok megvédésére való bátorságában, kitartásában és erélyében. Most azonban fájó szívvel látjuk, hogy hazánk egén, mely eddig sem volt a legfényesebb, vész felhők kezdenek torlódni. Mélységes aggodalom fogja el szívünket, midőn hazánk jövő sorsára gondolunk és aggodalmunknak oka. — megvalljuk őszintén — a katonaság békelétszámának fölemeléséről szóló törvényjavaslat.

Most, midőn minden iparág pang az országban, midőn a földmives nem képes földjéből annyi jövedelmet kisajtolni, mennyi adóra és családja eltartására szükséges, midőn a kereskedelmi forgalomról csak egy-egy országos hírű bukás alkal-

mával lehet tudomást venni, midőn a tudományos életpálya is alig biztosítja a megélhetést, a nemzet újabb megterhelésére gondolni, tőle újabb vér- és pénzáldozatot követelni, egyenlő az ország anyagi és erkölcsi teljes tönkretelével.

Mi szívesen viseljük a közterheket, szívesen áldozunk vérünket és vagyonunkat a hazáért, mikor annak szüksége van rá, hiszen megmutattuk ezt a multban elégszer. De mikor nem a haza, hanem idegen érdekek, a nagyhatalmiság hű ábrándja követelnek tőlünk oly áldozatokat, melyek megadására létünk alapját támadja meg, akkor minden türelmünk mellett sem tudjuk elfojtani jajszavunkat s minden áldozatkészségünk mellett is kénytelenek vagyunk a kívánt áldozatokkal szembe állítani létünk kérdését.

A székelység, mely az ellenséges nemzetiségekbe ékelve évszázadokon át védőbástya volt a magyarságnak, mely eddig az ellene törő viharokban rendületlenül és szilárdan állott és képviselte a magyar állameszmét, létezése alapjaiban meggingott, a züllés, a pusztulás útjára tért. A föld népe nem tudván sovány keresetforrásaiból magát fenntartani s nem bírván többé a vállaira neheződő terhek súlyát elviselni, tömegesen ragad vándorbotot, hogy idegenben keresse meg azt, a mit az édes haza megtagadott tőle.

Lehet-e csodálni, ha ily viszonyok között a legnagyobb aggodalommal tekintünk a most tárgyalás alatt levő katonai követelések elé, melyek teljesítése csak fokozná különben is teljesen elszegényedett népünk nyomorúságát?

Azért emeltük föl szavunkat, élve törvényadta kérvényezési jogunkkal, hogy föltárjuk sebeinket és azoknak, ha nem is teljes gyógyítását, de legalább enyhítését kérjük. Bizunk a mélyen tisztelt Képviselőház hazafiasságában és egyedül a haza érdekeit tekintő bölcsességében s ezen bizalmunk alapján azon kérelmünkkel járunk eléje, hogy kegyeskedjék a katonai terhek emelését célzó törvényjavaslatot a napirendről levétetni és a magyar nemzeti hadsereg felállítására nézve a törvényes intézkedéseket megtenni.

Az elfogadott feliratot 50 tagu küldöttség fogja a ház elnökének átnyújtani. Gyűlés végével, este társasvacsora volt a Budapest-szállóban. Itt említjük meg, hogy ugyanez nap délelőtt Székelykeresztúron is megtartották a népgyűlést, a mikor Dr. Gyarmathy Dezső, Dr. Viola Sándor és Pál Ernő beszélték és a gyűlés elfogadta a fenti feliratot.

Színház. *Micsey* György szinigazgató társulata előadásai sorozatát ma este kezdi meg, Fényes *Bacsányi* színművével.

A Gazdasági egyesület választmánya f. hó 14-én délelőtt 10 órakor a megyeház kistermében ülést tart, melynek főtárgyát a szűzgulya ügyében hozandó intézkedés képezi.

Az udvarhelymegyei ref. egyházi értekezlet igazgató választmánya Székelyudvarhelyen, a ref. kollegium nagytermében, f. hó 15-én d. e. 9 órakor gyűlést tart.

Unitárius isteni tisztelet. A helybeli unitáriusok husvét ünnepi istentisztelete a vármegyeház disztermében folyó hó 13-án d. e. 11 órakor kezdődőleg tartatik, mely alkalommal urvacsora osztás is lesz.

Az adóhivatal mizériái. A vármegye közigazgatási bizottságának mult havi ülésében történt folszólalás nyomán, részletesen foglalkoztunk az adóhivatalnak a jelenlegi, azaz a vármegyeházában levő szűk helyisége és a létszám kevés volta folytán a közönségre, de magára a tisztviselő karra neheződő és tarthatatlan viszonyokkal. E gyűlésből kifolyólag a pénzügyigazgatót és alispánt felkérték, hogy a folyó havi ülésre a viszonyok hű képét tárják föl, s általában az ügyet tegyék szigorú vizsgálat tárgyává. E vizsgálatot *Damokos* alispán és *Roediger* h. pü. igazgató m. hó 26-án ejtették meg, s észlelteiket a 8-iki közgy. ülésen terjesztették elő. Első sorban vizsgálat tárgyává tették, ha valjon az államosítás folytán bekövetkezett munkatöbblet, a napi forgalom akadálytalanná és a személyzet erejének teljesítésére nélkül naponként lebonyolítható-e? Dacára annak, hogy az államosítás folytán a teendők több neme a számvevőségre ruházható, ha valjon az államosítás folytán nem apadás, de lényeges emelkedés mutatkozik. A vármegyei pénztárak átadásával ugyanis a régi kezelés bonyolulttá, az ellenőrzés több figyelmet igénylővé tétetett, s az ezzel járó munkaszaporulat pedig egyetlen tisztviselő munkáereje nem pótolhatja: a személyzet szaporítást tehát feltétlenül szükségesnek találják. Ami a helyiségeket illeti, az meg éppen kritikán aluli. A 11 tisztviselő három szobába van összehúzólván, amely helyiségeknek mindössze egy ajtója van, s így — ha a közönséget nem is vesszük tekintetbe, amely elseje körül naponta 150—200-ra tehető, — a tisztviselők működése a zsúfoltság folytán szinte a fennakadásig akadályozva van. A közgy. bizottság az előterjesztett jegyzőkönyv alapján feliratilag keresi meg a minisztert, hogy az állapotokat sürgősen szanálja, illetve új és megfelelő helyiségről gondoskodjék, még pedig len olyanképpen, hogy az adóhivatal és a vele szoros összefüggésben levő számvevőség egy épületben kapjon elhelyezést.

Egy csöndes évforduló. A tegnapi nap, április 11-ike, ez a mondva csinált ünnep, a lehető legnagyobb csendben folyt le s városunknak épp oly hétköznapi színezete volt, mint akarmelyik közönséges szombaton, s amennyire az ünnepi hangulat észlelhető volt, az az ünnep nagyszombatjának tulajdonítható. Az emberek épp úgy, vagy talán még jobban siettek dolgaik után, mint más alkalommal és semmi jel sem mutatott arra, hogy törvénybe iktatott ünnep van, ha csak az az egynehány trikolor nem, melyet mérgesen csapkodott ide-oda az áprilisi szél. Hevületről, mely férfiakat, nőket, gyermekeket elfogott volna, szó sem lehetett. A templomokban sem volt ennek tiszteletére istentisztelet s így a hivatalokban is csak szűnnap alakjában érezték az erőszakkal csinált ünnepet.

József főherceg nálunk. Mint egy szűkszavu távirat jelenti, igen valószínű, hogy József főherceg e hó 20—30-ika között városunkon keresztül, a Hargitára vadpáva vadászatra fog kíséretével lerándulni.

Beszámolás a Szent Antal felolvasó estélyekről. A következő sorokat vettük: Megyuit a nap. Elűzve a hideg takarót: termékenyítő meleget lehel a föld élére. Beveződtek a „Szent Antal felolvasó estélyek” kiszabott sora. Jól esik azok végén két dolgot konstatálni: a régi mondás igazságát, hogy „egyesült erő sokat bír kivinni” és hogy nem halt ki a keresztényi szeretet, még mindig találkoznak kik egy igazán humánus célra — minden haszon nélkül is — erővel és tehetségeikkel készek közre működni; még pedig nemcsak a nyomor enyhítésére („szegények mindenkor vannak veletek”) hanem ami ez enyhítésre bír, a szeretetnek az emberek szíveiben való felébresztésére. Miként — koszos költők szerint — „aki saját korában jól teljesítette köteleit, az élt minden kornak”, úgy, aki saját városában, községében tehetsége szerint enyhítette a szegények nyomorát, gyógyította a szenvedők sebeit... úgy szintén helyes utra igyekezett vezetni másokat s ő is azon tört elő, az kétségtelenül a legnagyobb hazafi. S ez miben rejlik? Az ember észszerű felvilágosodása, kötelmeinek élénk tudata, alapja az erkölcsi ségnek, még pedig nemcsak a nagy Kőlcsey szellemében „minden állam talpköve a tiszta erkölcs...” hanem úgy is, amennyiben szó van a Gondviselés által reánk rótt kötelmekről. T. i. az Isten és ember viszonya; úgy szintén Isten akaratából mik a kötelmeink a családdal, Isten földi országával, hazánkkal és a társadalommal szemben. Ez a fensőbb erkölcsi ség, ez alapja és szülőke a másoknak, mely aztán Kőlcsey szerint az államnak lesz rendíthetetlen talpköve. E nagy eszmék kidomborítása volt a „Szent Antal felolvasó estélyek” lefolyt sorának is főfeladata. Nemcsak a jelen korszellem káros befolyásától vont el tehát időnkint az embereket, hanem e magas eszméket oly annyira begyőző felolvasások, elhatározásra bíró lelkes szavalkatok, Isten és embertársaink szeretetére hangoló zenék és énekek hangzottak el, melyek képesek voltak úgy abban a pillanatban igen kelemes élvezetet szerezni, mint az értelem felvilágosítását és a szív nemesítését is eszközölni. Ki ezeket nem hallotta, mérhetetlenül sokat veszített. Azonban nem is volt ok panaszra a részvétlenség miatt, legtöbbször tulsufolt volt a nagy terem. Nem volt meddő anyagi oldalát tekintve sem. A megjelent közönség — tetszése szerint — 1, 2, vagy 10 fillért, némelyek 1, 2 koronát is ejtettek a perselybe, hogy így az anyagi célra, a város szegényeinek és más legszükségesebbekben is kisegítettük őket az elnökség és választmány közös megállapodása szerint. Azon szegények felkeresése, kik el nem jöhettek, favétel és kiosztásban a kilencz tagu választmány buzgólkodott özv. Simó Györggyel élükön. És itt csak embert néztek úgy, hogy talán többen részesültek más vallásuk segélyben, mint katolikusok. Rendezők és szereplőkben is együtt működtek katolikusokkal a más vallásuk. Ezekből tehát világosan kitűnik, hogy a „Szent Antal felolvasó estélyek” nem kizárólag felekezeti, hanem az egész udvarhelyi társadalom anyagi és szellemi jólétének előmozdítóit. Itt közlöm az idej rendezők sorát kik fáradságot és áldozatot nem kímélve működtek az estélyek sikeréin. Tamás Peterné elnökő a pénztárt kezelte hűségesen minden estélyen. A rendezők pedig a rendezés sora szerint: P. Quardián, Lófi Iluska, Lófi Berta, Zimoy Ferenczné, Lukácsfy Teréz, Flórián Mariska, Szabó Juliska, dr. Göllner Béláné, Homolay Lajosné, Persián Jánosné, Mántó Miklósné, Ferenczy Györgyné, Péterffy Istvánné, Mántó Irén, Barcsay Károlyné, Szeidel Zsuzsanna, Finkér Irén, Szabó Teréz, Blájer Balázné, Janó Ferenczné, Dézsi Ilona, Daróczy Erzsike, Flórián Gergelyné, Reichert Vilmosné, Reichert Adél, Dürr Eliz, Kassay Endréné, Paschek Viktorné, Lukácsfy Teréz, Burnáz Mariska, Voith Geróné, dr. Valentsik Ferenczné, Szabó Gáborné, Mihály Jánosné, Spaller Józsefné, Daróczy Juliska, Bálinth Veronika, Ezeknek, valamint a lelkes szereplőknek — a szegényeknek imájára — az Eg Ura fogja megadni az el

nem muló jutalmat. — Az elnökség nevében: Sipos Károly, a Szent-Antal felolvasó-estélyek igazgatója.

Adományok a Muzem számára. A következő sorok közlésére kértünk föl: Az udvarhelyvármegyei muzeum egyesület nevében köszönetet mondok e helyen az alapítandó muzeum gyűjteményének gyarapítására befolyt következő ajándékok adományozóinak. 1. 5 drb. ezüstpénz, 31 drb. réz és bronzpénz, két régi könyv s egy 1848-iki nyomtatvány *Bartók* István ur ajándéka. 2. 1 drb. svájci pénz, *Reif* János budapesti főmérnök ur ajándéka. 3. 1 drb. régi osztrák pénz, *Koródi* István iskolaszolga ajándéka. 4. 3 drb. ezüstpénz, 5 drb. réz és bronzpénz, *Bálint* József főgymnasiunasi tanuló ajándéka. *Csehély* Adolf, muzeumi igazgató.

A husvéti istentiszteletek sorrendje a ref. templomban. Husvét első napján vasárnap d. e. 10 órakor rendes istentisztelet és urvacsora osztás. Prédikál *Vajda* Ferencz ref. pap. Urvacsorai beszédet tart *Osváth* Lajos s. lelkész. *Második nap* d. e. 10 órakor prédikál *Vajda* Ferencz ref. pap. *Harmadik nap* d. e. 10 órakor és mindhárom nap délután az istentisztelet *Osváth* Lajos s. lelkész végzi.

Angliának híres pázsit-területei valóban igen szépek; ámde azok sem szebbek, mint Budapest sétátereinek pázsitrészeit és a Margitsziget díszgyepterületei. Ugyan ki ne gyönyörködött volna már ezekben? Egy év hiányzik csupán és akkor 30 éve lesz, hogy ezen remek pázsitokhoz a fűmagot Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapestön szállítja. Méltán lett oly nagy híre már e fűmagok, hogy nemcsak a monarchia minden nagyobb parkja részére szállítja az említett cég ezt a fűmagot, hanem Német-, Francia- és Oroszországból is érkeznek tömegesen rendelések. Most, midőn a pázsitfűmag vetésének ideje elérkezett, jó tanácsot vélünk adni, midőn azoknak, — kik hasonló gyönyörű, üde zöld pázsitot akarnak létesíteni, — azt tanácsoljuk, hogy szerezzék be Mauthnertől vagy a „Sétateri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket.

Versenyárgyalás. Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága 727. számú rendeletével a Szentpáldaróczyi törvényhatósági közut 6—7 szakaszán levő 20. számú hidépítést 3921 kor. 76 fillér összeg erejéig engedélyezte. E munkálat foganatosításának biztosítása céljából folyó hó 18-án d. e. 10 órakor a helyi államépítészeti hi atal helyiségében zárt ajánlati versenyárgyalás lesz. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Közgazdaság.

Védekezés a száj- és körömfájás ellen. Az utóbbi időben megint tömegesen lépett fel az ország több vidékén a szarvasmarhák ragadós száj- és körömfájása, mely betegség különben ritkán szűnetel, hanem időközönként hol itt, hol amott úti feljé. Ezért a földmívelési kormány utasítást bocsátott ki, mely hasznos tanácsokat ad arra nézve: miképp lehet a bajt elkerülni, ha pedig már kiütött, hogy kell a beteg jószágot kezelni. Az utasítást a következőkben ismertetjük:

Figyelembevétel, hogy ez a betegség ragadós természetű, tehát a jószág megkaphatja legelőn, takarmánytól, víztől, szerszámtól, sőt a beteg állat nyomaitól is, továbbá, hogy a baj csirait az ember ruháin is elhurozolhatja:

Nem szabad etetnünk, itatnunk, legeltetnünk olyan helyen, hol a ragadós száj- és körömfájásban a megbetegedett állat legelt, evett vagy ivott. Nem szabad ilyen istállóból a szarvasmarhával együtt takarmányt, almot vagy trágyát kibordani, hanem csak lóval s azt is csak akkor, ha a betegség megszűnt s erre a hatóság engedélyt adott. Nem szabad beteg állat vakaróját, fejét, igáját, szekér (kocsi) rudját, beteg állat istállójának seprőjét, lapátját, vályuját, vagy az itató vödört használni. Nem szabad olyan udvarba vagy talán épen istállóba menni, a hol a beteg állat áll vagy állott, nehogy ruhánkkal, csizmánkkal hordjuk széjjel a betegséget.

Ha meghalljuk, hogy valamely községben száj- és körömfájás uralkodik, ott közös kutakon ne itassunk, közös legelőre állatainkkal ne menjünk, állatokba ne köcsünk be, mert nem tudhatjuk, hogy nem evett-e vagy nem ivott-e, vagy nem járt-e ott beteg állat. Olyan községben lakó vagy olyan községből hozzánk vetődött mészáros, herélőt, miskarólót, marhakereskedőt, kanaszt, juhászt, csordást, gulyást, a hol ragadós száj- és körömfájás fellépett, ne eresszünk tanynánkra vagy udvarunkra, de különösen ne eresszük állatainkhoz, mert az ilyen emberek gyakran olyan helyeken is megfordulnak, a hol a beteg állat van és könnyen megtörténhetik, hogy elhurozolják a betegséget.

Ezeken kívül tartunk mindig tisztán istállóinkat, sokat és gyakran almozunk s gyakran mosogassuk tiszta gyöngö borezetes vízbe mártott puha ronggyal vagy szivacsos a szarvasmarhák száját.

Ha az állat a lábán betegedett meg, igen jó háziszor a kékköves timsót, melyet gyakran öntözünk (legalább félóránként) timsós-kékköves vízzel. Készítsük pedig ezt úgy, hogy vegyünk egy diónagyságu nyers timsót és egy mogyoró nagyságu kékkövet (kékgalicot, másképpen rézgalicot), ezeket törjük porrá és olvassuk fel egy liter vízben. Ezzel a vízzel áztassunk be egy maréknyi kőcot (kendert)

és ezt tegyük egy elég nagy zsákdarabra; lépezzük bele az állatot a beteg lábával és kössük fel elég lazán, hogy ne szorítson, de mégis úgy, hogy le ne csusszék a lábáról. Ezt öntözzük timsós-kékköves vízzel és naponta egyszer ujtsuk meg.

Mind ezt megtehetjük az istállóban tartott szarvasmarhával. De mit csináljunk a sertéssel, a mely nem engedi magát így gyógyítani vagy a juhokkal, vagy a gulyabeli marhával? Ezeknek adjunk tiszta vizet sokszor egy nap: és ha a lábuk fáj, az istálló vagy akol ajtajába csináljunk egy jó széles teknőszerű mélyedést, hogy azt az állatok keresztül ne ugorhassák és hogy azon minden egyes állatnak keresztül kelljen menni a be- és kijárásnál. Ebbe a mélyedésbe tegyünk 4-5 ujnyi kékköves friss mesztejet. (Mesztejnek nevezik azt a hig meszet, a mivel meszeleni szoktak.) Ez az orvosság a körmök közé is behatol s az egészségeset megóvja a betegségtől a beteget pedig meggyógyítja.

Födolog tisztántartás és pihentetés. Gyakran és bőven almozzunk olyan szalmával, a mely olyan vidékről származik, a hol száj- és körömfájás nincsen. Nyári időben az istállót lehetőleg sötétítsük be, hogy a legyek ne bántásák a beteg állatokat.

Ha fejős állatoknál tőgyön is vannak hólyagok, illetőleg fekélyek (sebek), a tőgyet naponta óvatosan fejjük ki és egy kevés kékköves-timsós zsírral, vagy gliczerinnel, vagy tiszta sóttal vajjal kenjük be.

A gyógyítás és védekezés egyik, a gazdáknak eléggé nem ajánlható módja az, hogy ha állataink között már fellépett a ragadós száj- és körömfájás, valamennyi állatunkat ojtjuk be, azaz magunk betegsük meg. Ezzel nagy előnyököt szerzünk magunknak, melyek között első az, hogy a betegségen egyszerre keresztül esnek állataink s a törvény értelmében gyorsabban felszabadul udvarunk a zárlat alól. De főelőnye az, hogy az ojtásokból eredő betegség többnyire könnyebb lefolyású; azaz leginkább csak a szájban magában folyik le a betegség, a nélkül, hogy a körmök is megbetegednének. A száj betegsége pedig tudjuk, hogy 6-8 nap alatt gyógyul. Egy harmadik nem kevésbé fontos és nagy előnye a mesterséges beojtásnak az, hogy az állatok körülbelül egy évig, esetleg két évig is nem kapják meg újra a betegséget.

Az ojtás úgy történik, hogy a beteg állat száját kimossuk tisztára friss vízzel s ha van a szájban hólyag, azt felpattantjuk és tiszta, de durvaszövetű ronggyal felitatjuk. Ha ilyen hólyag már nincs elégséges a kimosás után kifolyó tiszta nyállal beitatni a rongyot.

A beojtandó állat száját egy más valaki már ezalatt megtörli szárazra és egy durva, de tiszta ronggyal pirosra dörzsöli az állat inyét. Ezután mi dörzsöljük be a beteg szájába beitatott ronggyal. Az így beoított állatok háromnegyed része szokott a száj- és körömfájásban megbetegedni; de természetesen csak a száján. Ha most jól védelmezzük a lábukat, azok nem betegesnek meg s az állatot, ha felgyógyult, már egyszersmind meg is védjük a betegségtől körülbelül egy évi időtartamra. Lehet úgy is beoítani az állatokat, hogy a beteggel összenyálaltatott durva takarmányt adunk az egészségeseknek, de ez nem biztos módszer.

A beoított állatok gyógyítása is a fent mondotak szerint történik.

Hozzátehetjük az elmondottakhoz, hogy a betegnek akkor, a mikor a szájuk fáj, lehetőleg ivós takarmányt (moslékot) adjunk, ne pedig szénát, szalmát, vagy más kemény takarmányt, mert ha a száj fáj az állatnak, természetesen nem szívesen eszi azt a takarmányt, mely szurja a szájában levő sebeket.

Minden esetben azonban pihenni kell a beteg állatnak mindaddig, míg teljesen gyógyul.

Szakértő.

Sz. 1139—1903.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A Székelyegyleti Első Takarékpénztár végrehajtónak Rigó József katona és Deák Ferencz Péter homorodalmási lakosok végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtásos ügyében, a kérelem következtében a végrehajtási árverés 50 kor. tőke, ennek 1902. évi január 1-től járó 6% kamatai, 7 kor. 96 fill., óvási, 1/3% váltódíj, 36 kor. 40 fill. per és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 24 kor. 30 fill. és a még felmerülendő költségek behajtása végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. §. alapján és 146. 156 §§-ai értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, oklándi kir. járásbírószék területén fekvő homorodalmási 339 és 479 számú telekjegyzőkönyvben felvett egész ingatlanokra és pedig a 339 stjkben A+ 955 hrsz. kőrtre 18 kor., a 479 sz. tjkben A+ 3288 hrsz. szántóra 7 kor., 3994 hrsz. kaszálóra 2 kor., 4113/1 hrsz. kaszálóra 22 kor., 4594 hrsz. kaszálóra 22 kor., 5084 hrsz. kaszáló 13 kor., 5089 hrsz. kaszáló 16 kor., 5162 hrsz. kaszáló 58 kor., 5219 hrsz. kaszáló 32 kor., 5635 hrsz. kaszáló 88 kor., 5691 hrsz. kaszáló 8 kor., 7123 hrsz. szántó 2 kor., 7127 hrsz. szántó 13 kor., 7264 hrsz. szántó 2 kor., 7796 hrsz. szántó 15 kor., 8384/8385 hrsz.

kaszáló 8 kor., 9658 hrsz. szántó 5 kor., 11025 hrsz. szántó 1 kor., 11172 hrsz. szántó 1 kor., 11349 hrsz. szántó 1 kor., 11366 hrsz. szántó 1 kor., 12397 hrsz. szántó 1 kor., 12849 hrsz. szántó 5 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az alábbi feltételek mellett ezennel elrendeltetik.

A homoród-almási 1130, 586—936 sz. tjkben felvett ingatlanok a 4340, 4341—1902. tlkvi számú árverezési hirdetmény következtében a f. év február 21-én már elárvereztettek.

1. Az árverés megtartására határnapul 1903. június hó 16-ik napjának d. e. 9 órakor Homoród-Almás község házához tüzetik ki.

2. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelölt árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 6-án 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első árverés napjától számított 30, a másodikat 60 és harmadikat 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt 1881. évi december hó 6-án kelt 39425 I. M. rendeletben előírt módon a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adatokat és átruházási illetéket viselni.

A kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság. Oklándon, 1903. április hó 10-én.

Gidófavay
kir. albiró.

Sz. 102—1903. vgh.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sz.-udvarhelyi kir. törvényszék 1902. 6731/p. számú végzése következtében dr. Valentsik Ferencz ügyvéd által képviselt Lókod község hitelszövetkezet javára László Dénes és társai h.-jánosfalvi lakos ellen 50 kor. s jár. erejéig 1902. évi szeptember hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le foglalt és 621 kor. becsült következő ingóságok u. m.: I. László Dénes és neje széna, gabona, szalma, ágynevelő, házibutorok és 1 sertés. II. Kelemen Lőrincznél 2 ló, 1 szekér, 2 lóhám és széna nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírószék 1903. évi V. 59/2. sz. végzése folytán 50 korona tőkekövetelés és 351 koronának 1902. július hó 20. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 102 kor. 38 fillérben bíróságilag megállapított költségek erejéig H.-jánosfalván, alpereseknél leendő eszközölésére 1903. évi április hó 28. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt, Oklándon, 1903. évi március hó 7.

Pollák Ignác,
kir. bírósági végrehajtó.

Biztos jövedelmű

tőkebefektetés!

Eladó

másnemű vállalati befektetés miatt 50 drb. Oláh-falu—homoródméti takarékpénztári részvény, darabonként 115 koronáért. Ezen vételárnak megjelöltévi évenként 12.9 százalékat, — 20 darab „Sicilia” szénsavgyári részvény, valamint: 35 drb. „Küküllő takarékpénztári részvény” a névleges 100 koronás árban. Bővebb felvilágosítást e lap kiadóhivatala által „Biztos jövedelmű tőke befektetés” cím alatt nyerhetni.

Sz. 249—1903. v.h.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék 1903. V. 3158/p. számú végzése következtében dr. Valentsik Ferencz ügyvéd által képviselt Székelyegyleti első takarékpénztár csódtömege javára ifj. Biró V. András és t. peteki lakosok ellen 290 korona s jár. erejéig 1902. évi december hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le foglalt és 988 koronára becsült következő ingóságok u. m.: I. Szabó Sámuelnél 2 ökör. II. ifj. Jakab Sándornál 2 ökör. III. Görgeyi Pálnál 2 ló. IV. ifj. Biró V. Andrásnál széna, 1 szekér és 1 vasker nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbírószék 1902. évi V. 229/5. számú végzése folytán 290 kor. tőkekövetelés, ennek 1901. évi nov. hó 9-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 87 kor. 10 fillérben bíróságilag már megállapított költségek erejéig Peteken, alpereseknél leendő eszközölésére 1903. évi május hó 6-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1903. évi márcz. hó 7.

Pollák Ignác,
kir. bir. végrehajtó.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszert, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik községnél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosan legyünk és csak eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Forrást: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Raktár:
Nagysolymosi **Koncz Armin** gyógyszerárban Székelyudvarhelyt.

Répáti viz

hazánk legkitünőbb ásványvize.

Ujnonnan érkezett friss tavaszi töltés

Haab és Heitz és Gál János utóda

főraktárában Sz.-udvarhelyt, nagyon mérsékelt árban kapható.

Dr. Purjesz Zsigmond professzor a következőképpen nyilatkozik:

Bizonyítom, hogy a Répáti savanyuvizet, a nyákhártyák hurutos bántalmái ellen ismételtén jó sikerrel alkalmaztam.

Dr. Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő

A Impér-Répáti savanyuviz a jók között is a legjobbak közé tartozik, nemcsak mint élvezeti ital kitűnő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen. stb. stb. Emésztési és vizeleti nehézségeknél, gyomor és vesébajoknál, gyuladós hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb. stb. felülmulthatatlan.

Kapható továbbá minden jobb vendéglőben.

sz. 228—1903.

M. kir. államépítészeti hivatal Székelyudvarhely.

Hirdetmény.

A VIII. közuti kerület felügyeletével megbízott kir. műszaki tanácsos ur az 1903. évi márczius hó 20-án kelt 61 számú rendeletével a héjasfalva—csik-gyimesi állami köztút 44—45 és 45—46 km. szakaszán levő 112 sz. átereszt helyreállítását 540 kor. 36 fill., 118 sz. hid helyreállítását 2403 kor. 57 fill. összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett munkálatok kivételének biztosítása céljából az 1903. évi április 25-ik napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a **kitűzött nap d. e. 10 órájáig** a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Székelyudvarhely, 1903. évi márczius hó 25-én.

A hivatal helyettes főnöke
Leichtner Gyula,
kir. mérnök.

Szám 254—1903. vb.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvény-zék 1902. V. 747/p. számú végzése következtében Dr. Václav Ferenc ügyvéd által képviselt Oláhfalvi és homoródi takarékpénztár javára Orbán Ferenc és t. h.-lövetei lakos ellen 226 kor. s jár. erejéig 1903. évi márczius hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 770 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: I. Orbán Ferencnél 2 ló, 1 szekér, 2 lóhám és 2 sertés. II. Balázs Jánosnál 2 ökör, 1 szekér és 1 tehén nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíró-ság 1903. évi V. 76/2. számú végzése folytán 226 korona tőkekövetelés, ennek 1902. évi december 8. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 81 kor. 96 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, H.-Lövétén, alpereseknél leendő eszközzésére az 1903. május hó 2-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1903. márczius 7-én.

Pollák Ignác,
kir. b. végrehajtó.

Sz. 374—1903. vgh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbíró-ságnak P. v. 168/5. 1903. polg. sz. végzése által vagyombukott Székelyegyleti első takarékpénztár csőd-tömege tulajdonát képező ingóknak tömeggondnok Dr. Václav Ferenc kérésére P. v. 168/5, 1902. szám alatt elrendelt és alulírt által mint kiküldött által kitűzött árveréses ügyben, vagyombukott Székelytakarékpénztár helyiségében összesen 476 kor. 35 fillérre becsült következő javai, u. m.: Egy fali fogas, egy tölgyfa asztal 2 fiokos, egy tölgyfa asztal 1 fiokos és még 5-től 7. 11-től 20, 22, 25—49, 51, 52, 55—60, 62—91, 95—100-ig, 102, 103, 105, 106, 109, 110, 121, 129, 164, 168, 337 tétel alatti ingók tételenként Sz.-udvarhelyen vagyombukott Székelyegyleti első takarékpénztár pénztár iroda helyiségében 1903. április hó 27 és 28-án, délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg mégpedig tömeggondnok Dr. Václav Ferenc kezébe a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adatni, nem fizetés esetében vevő kárára azonnal újabb árverés alá fog bocsátatni az eladott ingóság s tovább árverésen részt nem vehet.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölüllegére fognak utasíttatni.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Sz.-udvarhelyt, 1903. márczius hó 29.

Biró Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

Kiadó. Emeletes lakás, azonnal vagy Szent-györgynapra. Áll 2 szoba, konyha és hozzávalókból. Ha a konyha földszint lehet: úgy 3 szoba és konyhából is állhat. — Főpinczében. **RAKTÁRNAK:** egy földszinti szoba. Hármás pincze helyiség, nagy, száraz, világos, szellős pinczék, kereskedőknek, gabonaraktárnak alkalmasok. Ön-álló lakás külön udvarral, kerttel — esetleg konyhakertészetnek is alkalmas — egy és egy negyed holdnyi kerttel, mesterséges öntözésre könnyen berendezhető fekvéssel, kuttal, az udvaron kitűnő vízzel — 3 szoba, konyha, kamara, egy igen nagy műhelynek alkalmas, száraz és egy kisebb pinczével, pítvarral, alatta földi kamara, sütőház, istálló, szekérszinek, sertésöl, tyuköl, stbbivel felszerelve, azonnal 3—6 évre hasznóbérbe adó.

Értekezhetni:

KONCZ ÁRMIN, gyógyszerészszel
Székelyudvarhelyt,

a gyógytár melletti irodájában bármikor.

Árlejtés.

A homoródalmási unitárius egyházközség temploma és belső épületei körül végzendő kőműves-, ács-, asztalos- és faszterező javítási munkálatok **f. hó 13-án d. u. 3 órakor** a község házában tartandó nyilvános árlejtésen fognak kiadni. Kikiáltási ár **1000 korona**, melynek 10%-a bánatpénzül teendő le. Feltételek megtekinthetők alulírtánál.
Homoród-Almás, 1903. ápril 1-én.

Sándor András,
egyh.-kebli gondnok.

JEGYZÉKE

az 50,000 nyereménynek

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben.

1.000.000 kor.

		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
2	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	50000
1	"	40000
5	"	30000
3	"	25000
8	"	20000
8	"	15000
36	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
437	"	2000
803	"	1000
1528	"	500
140	"	300
34450	"	200
4850	"	170
4850	"	130
100	"	100
4350	"	80
3350	"	40

55,000 nyer. s.jut. 14,459,000
összegeben

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Tíz millió kor.-nál többet nyertek általunk nagyrebecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysors-játékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer, a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizennyhárom millió 459,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet alatt áll.**

Az első osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 korona
egy negyed (1/4) " 1.50 " 3.— "
egy fél (1/2) " 3.— " 6.— "
egy egész (1) " 6.— " 12.— "

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket ké-ünk azonnal, de legkésőbb

f. évi április hó 20-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

TÖRÖK A. és T.S.A.
bankháza, Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruház osztálysorsjáték osztályai:

Főüzlet: VI., Teréz-körút 46/a

Fióküzlet: I. Váci-körút 4. — 2. Múzeum-körút 11.
3. Erzsébet-körút 54

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza, Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző törlendő postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegeken)

Pontos
üzim